

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ МЕНЕДЖМЕНТУ
(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ магістра _____
(назва освітнього ступеня)
денної (очної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності _____ 073-Менеджмент _____
(шифр, назва спеціальності)
освітньо-професійних програм
«Менеджмент організацій і адміністрування»,
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
«Бізнес-адміністрування»,
«Логістика»

Укладач : _____ І.Г. Шавкун, д-р філос.н., професор, професор кафедри ділової
комунікації

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Індивідуальна робота – упорядкований спосіб взаємозв'язаної діяльності викладача й студента, спрямований на досягнення мети навчання.

Найбільш раціональним вважається включення індивідуальної роботи зі студентами в навчальний процес після того, як у студентів склалося цілісне уявлення про дисципліну, що вивчається і отримано завдання для самостійної роботи. Ці завдання і є суто змістовою основою, на якій будується індивідуальна робота і які визначають характер взаємодії викладача й студента. Вони включають вивчення студентами найскладнішої навчальної інформації з використанням додаткової навчальної літератури, постановку завдань й питань з практичним фаховим змістом, завдання на порівняння різних точок зору, завдання на аналіз і прогнозування процесів, завдання, що містять проблемні ситуації за фахом.

Зміст та характер завдань відбирається виходячи з їхньої відповідності матеріалу. Завдання мають творчий характер, тому що студент повинен не тільки репродукувати навчальний матеріал, а й намагатися підійти до його виконання творчо, через призму своїх перших індивідуальних уявлень про вивчений матеріал.

Головний метод, що використовується в індивідуальній роботі, – це вільний діалог викладача й студента. Навчальна ситуація може стати ситуацією продуктивної взаємодії, якщо викладач зможе наблизити студента до позицій рівноправного учасника діалогу.

Завдання викладача полягають у тому щоб, по-перше, студент виявив прогалини в засвоєнні знань та набув потребу накопичувати їх самостійно; по-друге, щоб студент усвідомив індивідуальну значущість тих професійних проблем, які обговорювалися в процесі діалогу задля формування спрямованості на такий вид діяльності; по-третє, студент повинен чітко уявляти собі, які навчальні цілі стоять перед ним для самостійного досягнення.

Тому, основною характеристикою блоку індивідуальної роботи вважається те, що вона є тим етапом навчання та засвоєння навчального матеріалу, який призводить до його творчого засвоєння.

II. ПІДГОТОВКА РЕФЕРАТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Мета:

- поглиблення і закріплення знань, отриманих студентами на лекціях і в ході самопідготовки;
- розвиток у студентів здатності до творчого, самостійного аналізу навчальної і спеціальної літератури;
- вироблення умінь щодо систематизації і узагальнення засвоєного матеріалу і його критичного оцінювання;
- формування навичок практичного застосування своїх знань, аргументованого, логічного і грамотного викладу своїх думок;
- отримання навичок дослідницької роботи, а також комплексного системного підходу до вивчення і застосування спеціальних знань.

Студент повинен спиратися на економіко-математичний інструментарій, структурно-логічні зв'язки і інші методи наукового дослідження.

Основні етапи виконання:

1. Вибір теми.
2. Детальне вивчення методики його написання за допомогою консультацій з викладачем і вивчення методичних розробок.
3. Відбір і вивчення рекомендованих джерел.
4. Збір фактичного матеріалу, його аналіз і узагальнення.
5. Складання плану викладу матеріалу.
6. Ретельна літературна обробка і остаточне оформлення тексту.

ІІІ. ВИМОГИ ДО ЕЛЕКТРОННИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Презентація повинна відповідати призначенню і способу її представлення.

Стиль оформлення

- Дотримання єдиного стилю оформлення (загальне колірне рішення, гармонійне поєднання шрифтів заголовка і основного тексту, єдині елементи оформлення: маркер для оформлення списків, наявність або відсутність контура графічного зображення, шрифт основного тексту і заголовків тощо).
- Використання стилю, що не відволікає від самої презентації.
- Допоміжна інформація не переважає над основною інформацією (текст, малюнки).

Фон

Для фону вибираються холодніші тони. Використовуючи шаблони оформлення, слід вибирати такі, що не переобтяжені додатковою графікою.

Використання кольору

- Використовується не більше 3 кольорів.
- Для фону і тексту використовуються контрастні кольори.
- Кольори гіперпосилань до і після використання різні.

Анімаційні ефекти

Використовуються при необхідності. Не відволікають увагу від утримування інформації на слайді.

Текст

- Слайди не переобтяжені інформацією, містять не більше 3 абзаців.
- Розмір шрифту завжди не менше 24.
- Текст на слайді легко читається і зрозумілий (короткі лаконічні фрази).
- Слова розташовуються строго горизонтально, пов'язані з об'єктом, який вони визначають, лініями, стрілками або за допомогою виділення кольором.
- Маркірований або нумерований список вирівняний ліворуч.

Графічні зображення

- Мають бути хорошої якості.
- На слайді розміщуються, так щоб поруч можна було додати коментар.
- Якщо на слайді наявний тільки один малюнок великого розміру, то він обов'язково має бути підписаний.
- Уся використана графіка має бути оптимізована засобами **PowerPoint**:

1. Виділити будь-яке зображення на слайді.
2. У контекстному меню вибрати команду Формат об'єкту.
3. Натиснути на кнопку Стиснути.
4. Вибрати: Застосувати до усіх малюнків документу.
5. Підтвердити налаштування подвійним натисненням кнопки ОК.

ІV. ОBOB'ЯЗKOBІ BИMOГИ ДО ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Формат - Power Point, кількість презентацій – 2 (Індивідуальна робота 1 – 1 презентація, Індивідуальна робота 2 – 1 презентація).

Обсяг презентації – 12-15 слайдів. Шрифт – не менш 22.

Обов'язкова наявність графічних засобів передачі інформації (малюнки, графіки, таблиці, схеми тощо).

Якщо обсяг не дозволяє викласти презентацію на платформі MOODLE повністю, то вона частково розміщується на платформі MOODLE (декілька слайдів), а в повному обсязі надсилається на пошту: shavkun@znu.edu.ua

На першому слайді зазначити: Тема презентації, ПІБ, спеціальність, група.
Захист індивідуальних робіт відбувається під час заняття.

V. ТЕМАТИКА ЕЛЕКТРОННИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ:

1. Архітектоніка наукової статті.
2. Вибір теми наукового дослідження: фактори, прийоми та засоби.
3. Види наукової інформації.
4. Вимоги до оформлення науково-дослідних робіт.
5. Гіпотеза як форма розвитку наукового знання.
6. Дедукція як метод науки та її функції.
7. Джерела інформації для наукових досліджень.
8. Експериментальні та теоретичні методи наукового дослідження.
9. Експертний метод дослідження.
10. Етапи підготовки наукових текстів.
11. Етика наукового дослідження.
12. Загальнонаукові методи дослідження.
13. Задачі та методи теоретичного дослідження.
14. Засоби наукового дослідження (матеріальні, математичні, логічні, мовні).
15. Індукція та дедукція як методи наукового пізнання.
16. Індукція та ймовірність.
17. Композиційна структура наукового твору.
18. Критерії вибору та обґрунтування теми наукового дослідження.
19. Методи виявлення наукових проблем, їх ранжування.
20. Методи емпіричного та теоретичного пізнання.

21. Методи соціально-економічного та соціально-гуманітарного дослідження.
22. Методи та засоби наукового пізнання.
23. Мова та стиль наукової роботи.
24. Моделювання як метод наукового пізнання.
25. Наука та інноваційний розвиток.
26. Наука як соціальний інститут.
27. Наукова новизна та практична значимість результатів дослідження.
28. Науковий експеримент: ціль, задачі, методика проведення.
29. Наукові дослідження: поняття, види та форми організації.
30. Наукові напрямки досліджень у менеджменті.
31. Наукові традиції та етика науки.
32. Об'єкти наукових досліджень та їх класифікація.
33. Обробка наукової інформації.
34. Основні принципи і прийоми організації наукової праці студентів.
35. Особливості маркетингового аналізу.
36. Особливості вивчення проблем менеджменту.
37. Особливості науки як виду людської діяльності.
38. Особливості науки як форми пізнання.
39. Особливості наукового пізнання проблем управління, включаючи міжнародний менеджмент.
40. Особливості роботи з науковою літературою.
41. Оформлення бібліографічного апарату.
42. Перспективний план дослідження.
43. Підготовка наукових кадрів.
44. План наукового дослідження.
45. Поняття життєвого циклу наукового дослідження.
46. Правила та наукова етика цитування: наукові школи, напрями, персоналії.
47. Раціональна організація розумової праці дослідника.
48. Робочий план дослідження.
49. Роль і задачі науково-дослідної роботи студентів.
50. Роль науки у суспільстві.
51. Специфіка наукового пізнання природничих та гуманітарних наук.
52. Структура наукового знання. Взаємозв'язок теорії та експерименту.
53. Структура та класифікація науки.
54. Технологія організації науково-дослідних робіт.
55. Узагальнення, відбір та обробка інформації.
56. Умови та вимоги до організації наукової діяльності.
57. Форми залучення студентів до навчально-дослідної роботи.
58. Форми та методи роботи з науковою літературою.
59. Функції та проблеми сучасної гуманітарної науки.
60. Характеристика емпіричних методів дослідження: вивчення літератури, спостереження, вимір, опитування, експертні оцінки та ін.

61. Характеристика теоретичних методів дослідження: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, аналогія.

62. Цілі та задачі наукового дослідження.

VI. ПОРЯДОК НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ ЗА ІНДИВІДУАЛЬНІ РОБОТИ

Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання*	Усього балів
Індивідуальне завдання	Підготовка електронних презентацій і публічний захист	2*(5+5) Підготовка 2-х завдань: – 5 балів – завдання виконано відповідно до вимог у повному обсязі; – 4 бали – завдання виконано відповідно до вимог, однак є певні недоліки в поданні та оформленні матеріалу; – 3 бали – завдання виконано частково відповідно до вимог щодо оформлення і змісту матеріалу; – 2 бали – завдання виконано не в повному обсязі, частина питань залишилася не розкритою, є серйозні зауваження щодо оформлення роботи. – 1 бал – завдання суттєво не відповідає вимогам щодо розкриття теми і оформлення презентації; – 0 балів – завдання не виконано, не подано на перевірку. Публічний захист творчих робіт. Тривалість захисту – 10-15 хвилин (доповідь- 5-7 хвилин, дискусія – до 10 хвилин). Кожний захист оцінюється по 5 балів: – 5 балів – захист відбувся відповідно до вимог у повному обсязі; – 4 бали – захист відбувся переважно відповідно до вимог, однак є певні недоліки при відповіді на питання та під час дискусії щодо теми роботи; – 3 бали – захист відбувся частково відповідно до вимог, частина питань залишилася не розкритою; – 1-2 бали – захист суттєво не відповідає вимогам, відповіді на переважну частину питань не надано; – 0 балів – захист не відбувся.	5*2
			5*2
Разом			20

УІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Григорук П. М., Хрущ Н. А. Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник . К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 206 с.
2. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник . Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень : підручник . Київ : Право, 2023. 368 с.
4. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень : навчальний посібник . Київ : Алерта, 2019. 492 с.
5. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. І. С. Добронравової (ч. 1) . Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
6. Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Методологія наукових досліджень у галузі менеджменту : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент організацій і адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Бізнес-адміністрування», «Логістика». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 154 с.

Додаткова

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник . К. : АБУ, 2002. 480 с.
2. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. С. Антонюк, Л. Г. Полонський, В. І. Аверченков, Ю. А. Малахов . К. : НТУУ «КП», 2015.
3. Основи методології та організації наукових досліджень : навчальний посібник / За ред. чл-кор. НАН України, д. ф. н, проф. А. Є. Конверського . К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
4. Основи наукових досліджень : навч. посіб. КПІ ім. Ігоря Сікорського; / Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.
5. Підюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посібник / В. Л. Підюшенко, І. В. Шкрабак, Е. Словенко. К. : Лібра, 2004. 344 с.
6. Щербак Т. І., Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник . Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 260 с.
7. Saunders, M., Lewis, P. Doing Research in Business and Management (Vol. 2nd). Harlow, United Kingdom: Pearson. 2017. URL: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&site=eds-live&db=edsebk&AN=1594065>
8. Saunders, M., Thornhill, A., Lewis, P. (2019). Research Methods for Business Students (Vol. Eighth edition). Harlow, United Kingdom: Pearson Education Limited. 2019. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hselibraryebooks/detail.action?docID=5774742>

9. Shavkun I., Dybchinska Y. Scientific research as a management function. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах індустрії 4. 0. : колективна монографія / за загальною редакцією Д.Т. Бікулова, О.М. Олійника. Запоріжжя, ЗНУ. 2024. - С. 341-385.

УІІ. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

Науково-практичний журнал «Наука та інновації» /*Science and innovation* Національної академії наук України. URL : <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni/issue/view/22>

Наука та інновації. URL : <http://www.nas.gov.ua/scinn/>

Наукова електронна бібліотека : повнотекстова колекція літератури - наукові 16 видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації. URL : <http://www.uinteі.kiev.ua>

Наказ МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17 #Text>